Należytość pocztowa opłacona ryczałtem
Nr. 43 Kraków, piątek 22 lutego 1924 roku Rok II

KURJER WIECZORNY

wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.
Naczelny redaktor: Konstanty Srokowski

Redakcja: ulica Dunajewskiego Nr. 4 Telefon Nr. 4490 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670

Prenumerata miesięczna bez odnoszenia 5,500.000 Mk, z odnoszeniem lub przesyłką pocztową 6,000.000 Mkp. Zagranicą miesięcznie 12.000.000 Mkp.
Cena numeru 250.000 M.

Ceny ogłoszeń za 1 wiersz milimetrowy: Zwykłe złp. 0·10. — Nadesłane złp. 0·30. Po kronice złp. 0·35. — Na pierwszej stronie. w tekście i m ędzy giełdami złp. 0·45. Ogłoszenia zamiejscowe 50% drożej. — Ogłoszenia zagraniczne 100% droższe. — Ceny powyższe obowiązują od dnia zmiany w nagłówku.

Administracja: ulica Dunajewskiego Nr. 5 Telefon Nr. 1310 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670

Ceny ogłoszeń w złotych polskich oblicza się po urzędowym kursie franka złotego w dniu wpłaty. — 1 złoty polski = 1,800.000 Mkp.

Frank waloryzacyjny na 22-go lutego wynosi 1,800.000 Mkp.

Konferencja europejska

Kraków, 21 lutego.

Podczas dyskusji w Izbie gmin nad mową programową Macdonalda sekretarz stanu dla spraw zagranicznych w poprzednim gabinecie Mac Neill zadał pytanie, czem się właściwie różni program Macdonalda od programu Baldwina.

Macdonald oświadczył, że nie da szczegółowej odpowiedzi na to pytanie, ponieważ musiałby poprzednio równie szczegółowo wyliczyć wszystkie różnice, jakie zachodzą między Anglją a Francją, czego w obecnej sytuacji woli jednak nie czynić. Ogólnie jednak może oświadczyć to tylko, że „zanim rok rozpoczęty upłynie, muszą Francja i Anglja razem z wszystkimi innymi narodami europejskimi szczerze popracować, aby znaleźć ostateczne rozwiązanie naglących problemów europejskich".

Dopóki międzynarodowe komitety rzeczoznawców, badających położenie Niemiec, pracują, dopóki komisja reparacyjna nie ustaliła jeszcze swego zdania na podstawie badań tych rzeczoznawców, Macdonald nie może występować z żadną inicjatywą. Uczyni to jednak natychmiast, skoro tamte dwie sprawy będą skończone. Wtedy nadejdzie czas zbadania wszystkich tych problemów z zupełnie nowych stanowisk i kolejnego ich rozwiązania.

Dalej oświadczył Macdonald, że musi być znaleziony sposób ogólnej ugody co do ograniczenia zbrojeń. Rząd angielski użyje całej swojej energji i całego wpływu, aby stanowisko Ligi narodów podnieść i wzmocnić. Kiedy Ameryka przekona się, że Europa na serjo wzięła swoje losy w ręce i poważnie pracuje nad sanowaniem siebie samej, to wtedy nie będzie potrzeba do Ameryki „chodzić z czapką w ręce", bo ona sama przyjdzie i udział w tej wielkiej robocie weźmie. Narody muszą przekonać się, że bezpieczeństwo i siła ich leżą nie w zbrojeniach lecz w sprawiedliwości ich polityki i słuszności ich celów. Liga narodów musi zyskiwać na autorytecie i stać się wreszcie instancją zdolną definitywnie rozstrzygać wszystkie te kwestje, których dwa narody same między sobą rozstrzygnąć pokojowo nie mogą.

Macdonald zatem konkretnych swych celów nie chciał odsłonić. Przedstawił tylko ogólne zasady, na podstawie których i w myśl których chce do tych celów dążyć. Łatwo się jednak domyśleć, że głównym środkiem, jakim się Macdonald pragnie w tej mierze posłużyć jest nowa wielka międzynarodowa konferencja.

„Daily News" z pewnością nie wbrew intencji premiera angielskiego przedstawia nawet wcale szczegółowy program tej konferencji. Cóż miałaby to być konferencja europejska bez udziału Ameryki, która w ciągu bieżącego roku ze względu na zbliżający się wybór nowego prezydenta w akcie takim udziału brać by nie chciała, czekać zaś na nią nie można.

Konferencja europejska miałaby na celu rozwiązanie wszystkich problemów europejskich i trwałą pacyfikację naszego kontynentu na zasadach, które angielscy jej inicjatorowie wyobrażają sobie w następujący sposób:

1. Konferencja zbada i rozstrzygnie sprawę sanacji gospodarczej Niemiec pod kontrolą komisarza Ligi narodów.

2. Niemcy otrzymają moratorjum dwu- i półroczne.

3. Po upływie tego moratorjum nowa konferencja europejska ustali wysokość rat rocznych, jakie Niemcy będą miały płacić na poczet reparacyj.

4. Anglja daje Francji dwudziestoletnie moratorjum dla spłaty długów, zaciągniętych w Anglji.

Poza tymi czterema zasadniczymi punktami konferencja zajmie się jeszcze przekazaniem kontroli militarnej nad Niemcami radzie Ligi narodów, trwałą demilitaryzacją prowincyj nadreńskich i przyjęciem Niemiec do Ligi narodów.

W razie korzystnego przebiegu konferencji Anglja zainicjuje zwołanie nadzwyczajnego pełnego zgromadzenia Ligi narodów, dla załatwienia sprawy przyjęcia Niemiec, co powinno nastąpić nie później jak w jesieni tego roku.

Jak się wobec tych wszystkich planów zachowa Francja? Oto pytanie centralne, na które jednak dzisiaj nie tylko poza Francją lecz także w samej Francji nikt odpowiedzieć nie zdoła. Wszystko bowiem będzie zależało od wyniku wyborów majowych we Francji.

Idem.

Djarjusz z dnia 21-go lutego

— Dr Alfred Wysocki mianowany posłem szwedzkim w Sztokholmie.

— W kilku fabrykach tekstylnych w Łodzi wybuchł strajk. Robotnicy domagają się zwaloryzowania płac akordowych.

— Węgierski minister skarbu, Dr Kallay podał się do dymisji.

— Rokowania rumuńsko-węgierskie trwają dalej. Ukończone będą w marcu, zawarciem traktatu handlowego.

— Estonja i Litwa zawarły ze sobą daleko idącą konwencję wojskową: jednolita administracja wojskowa w obu państwach w czasie pokoju, wspólne dowództwo w czasie wojny.

— Venizelos wyzdrowiał. Planowane jest powierzenie mu regencji.

— Skupczyna ratyfikowała traktat jugosłowiańsko-włoski 123 głosami przeciw 21.

— Nowy wielki skandal w Ameryce wywołał wielkie wrażenie. Pewien bank za wiedzą swych dyrektorów przelał do kas państwowych dwa miljony dolarów falszywymi banknotami, podejmując równowartość w złocie.

— W Berlinie zatarg rządu Marxa z partjami lewicowemi na tle tzw. „Notverordnungen". Kanclerz zagroził natychmiastowem rozwiązaniem parlamentu w razie trwania opozycji.

— Frank francuski spada dalej. Funt szterling 105.40, dolar 24.52. Zamknięto paryską giełdę zbożową.

— Strajk urzędników bankowych we Wiedniu powszechny. Wszystkie banki zamknięte.

TELEGRAMY

z 21 lutego 1924

42.000 akcyj

Banku Polskiego subskrybowano dotąd

Warszawa. (Tel. wł. w) Według informacji, zasięgniętych na miarodajnem miejscu zapisy na akcje Banku Polskiego przybrały w ostatnich dniach na sile i w rezultacie dały dotąd doskonałe wyniki. Ilość subskrybowanych dotąd akcyj osiągnęła cyfrę **42.000** t. zn. **42 procent** całego kapitału zakładowego. Subskrybenci dotychczasowi rekrutują się z najszerszych sfer obywatelstwa.

Sekretarjat generalny w Min. Spraw Zagranicznych

Warszawa. (AW) „Kurjer Poranny" podaje, jakoby w Ministerstwie Spraw Zagranicznych omawianą była sprawa tworzenia **sekretarjatu generalnego** na wzór francuski z urzędnikiem trzeciej rangi na czele.

Strajk w Anglji

USTALANIE ZAPASÓW ŻYWNOŚCI. — REKWIZYCJA. — AGITACJA KOMUNISTÓW.

Londyn. (AW) Rząd zamianował ministra **Wedgewooda** komisarzem cywilnym na czas strajku i polecił mu ustalić w drodze telegraficznej znajdujące się w handlu hurtownym zapasy żywności. Gdyby strajk się *przedłużał zamierzona jest* **rekwizycja środków żywności.** Ze strony strajkujących nie zaznacza się żadna tendencja do częściowego choćby zlikwidowania strajku, gdyż Ben Tilet kierownik strajku oświadczył, że nie jest wykluczone, że strajk może potrwać kilka tygodni. Mimo ostrego zimna i zawieji śnieżnych drogi strzeżone są pilnie przez strajkujących. Nie brak również **agitacji komunistycznej.** Onegdajszej nocy porozlepiali komuniści plakaty wzywające do rewolucji, które jednak zostały pozrywane przez policję.

OBURZENIE LUDNOŚCI. — WEZWANIA DO OGÓLNEGO STRAJKU.

Londyn. (AW) W związku z zajściami na londyńskim targu mięsnym w czasie których strajkujący usiłowali **powyrzucać na ulicę większe ilości mięsa**, zapanowało wśród ludności Londynu niesłychane **oburzenie**. Takie postępowanie uważane jest w Londynie za próbę pozbawienia ludności mięsa. Kierownicy strajku oświadczyli, że publiczność nigdy nie zatroszczyła się ani zajęła się nędzą robotników portowych, wobec tego ponosi tylko zasłużone **konsekwencje**. Strajkujący dążą do silnego ograniczenia dowozu żywności do stolicy, gdyż wszelkie pociągi towarowe, dowożące ryby, zostały wstrzymane, a środki żywności wogóle mogą być przewożone wozami. Strajkujący jednak starają się i tę drogę odciąć, wywierając nacisk i na robotników transportowych zajętych przy przewożeniu towarów w mieście, aby i ci przyłączyli się do ogólnego strajku.

TRUBUNAŁ ŚLEDCZY.

Rząd Macdonalda ustanowił **trybunał śledczy** dla zbadania powodów strajku robotników transportowych oraz wezwał radę kongresu związków zawodowych dla rozważenia kwestji pośrednictwa pomiędzy strajkującymi a przedsiębiorcami. Trybunał, który rozpoczyna jutro swoją działalność, wezwie obie strony do publicznego przedstawienia swoich argumentów, aby opinja mogła wywrzeć nacisk na uregulowanie sporu. Sam trybunał wyda opinję ale bez żadnej egzekutywy do jej przeprowadzenia w razie, gdyby obie strony jej nie zaakceptowały. Przedstawicielem strajkujących będzie **prawnik Ernest Bevin.**

POTĘPIENIE PODWYŻSZANIA CEN.

Z Londynu donoszą, że gabinet angielski zajmował się wczoraj strajkiem robotników portowych. Po posiedzeniu rady gabinetowej wydano komunikat urzędowy, który **potępia bardzo ostro nieusprawiedliwione niczem podwyższenie cen środków żywnościowych.** Gabinet zapewnia, że zarządzi surowe środki, mające na celu ochronę konsumentów.

Z powodu strajku robotników portowych musiano dziś w jednym z portów angielskich ogromne ilości **bananów wartości 75.000** funtów **wrzucić do morza, gdyż nie można** było ich wyładować. Kilka parowców z jarzynami i owocami odesłano do Niemiec. Mimo to w porcie londyńskim leży jeszcze 135.000 koszów i skrzyń z owocami i jarzynami.

20 tysięcy robotników bez pracy

Cieszyn. (K) Bielsko-Bialski związek przemysłowców wymówił z ważnością od **1 marca** pracę **wszystkim robotnikom w okręgu cieszyńskim.** — Wymówienie to dotyczy około **20.000 robotników.** Przemysłowcom tamtejszym rozchodzi się o obniżenie płac robotniczych na co robotnicy nie chcą się zgodzić, gdyż komisja cennikowa ustaliła wzrost drożyzny na Śląsku Cieszyńskim w lutym o *23%.*

Warunki bankowców wiedeńskich

Wiedeń (K) Delegaci urzędników bankowych oświadczyli na wczorajszych obradach, iż **nie** zgodzą się stanowczo na przedłużenie czasu pracy i na t. zw. obowiązkową pracę popołudniową, gotowi są oni natomiast do koncesji w sprawie uregulowania płac urzędniczych.

Joffe we Wiedniu

Wiedeń (K). Przybył tutaj Joffe i zamieszkał w jednym z sanatorjów. Joffe będzie prowadził rokowania sowiecko-austrjackie, które odbędą się z początkiem marca.

Strajki we Francji

Paryż (K) W okolicach Paryża nastąpiły liczne **strajki i lokauty.** W przemyśle szewskim strajkuje 3000 czeladników, również zanosi się na strajk w przemyśle metalowym. Przyczyną strajku są żądania 20 prc. podwyżki płac.

Niezmożony

„MARTIN EDEN" — Jacka Londona.

(Dokończenie)

I powtarza się znowu zjawisko, znane nam dobrze i ach, jakże bolesne — kapitulacji ducha wobec ślepej materji i bankructwa najsilniejszej, najlepszej, najszlachetniejszej nawet woli wobec nieśmiertelnej ludzkiej głupoty. Bo wreszcie i ta twarda, skondensowana wola, która ujęła Martina w żelazną garść i uczyniła posłusznem narzędziem, oddała bez zastrzeżeń w służbę sztuki, i ta nadludzka iście wola wyczerpuje się i kruszy. Martin Eden upada. Ale tu autor dobrotliwie przychodzi mu w pomoc. W chwili, kiedy wydaje się, że wszystko stracone, że wszelkie wysiłki na nic, że trzeba będzie porzucić ułudne marzenia i powrócić do niezbyt ponętnej roli zwyczajnego zwierzęcia roboczego, karta się odwraca. Victoria musnęła go swem skrzydłem. Jedna przypadkowo wygrana bitwa, jedna do druku przyjęta powieść zdobywa mu nadspodziewaną sławę. I jak to zwykle bywa, jak przedtem odrzucano mu w czambuł wszystkie prace, tak teraz jedna redakcja za drugą, jedna firma wydawnicza za drugą, ubiegają się o niego. Rozpoczyna się serja zwycięstw. Sypią się zamówienia, zainteresowanie wśród publiczności wzrasta, zagranica dopomina się o przekłady, jednem słowem w ciągu krótkiego czasu, w amerykańskim tempie, dowiaduje się rodzinne miasto, że gości w swych murach genjusza, któremu też, jak nowoczesnemu Midasowi, wszystko przemienia się w złoto. Ten najlepszy barometr powodzenia zdobywa mu naturalnie wśród rodaków uznanie; jest teraz rozrywany przez wszystkich, zapraszany na uczty i bankiety, czczony jako sława narodowa. Nawet dawna narzeczona wraca doń, gotowa z nim żyć choćby bez ślubu (szczyt amerykańskiej miłości!). Ale — zapóźno, wszystko przychodzi zapóźno. I uznanie i sława i miłość.

Gorycz, płynąca z poznania, że wszystko to jest wyłącznie i jedynie następstwem sukcesu, żywe poczucie swojej własnej wartości przedtem i uświadomienie sobie ogólnej niechęci i niewiary, z jaką się spotykał mimo, że przecież był takim samym i ani na jotę się nie zmienił, odbiera mu całą radość życia. Pozostaje naga prawda, gorzki owoc mądrości: że człowiek jest zawsze sam w życiu, w szczęściu i nieszczęściu, w doli i niedoli zawsze jednako samotny, opuszczony i niezrozumiały. — Świadomość tego faktu prowadzi go, niezmożonego niczem, w pełni tryumfu, do śmierci — wlasnowolnej. Zakończenie trochę sztuczne, co dziwniejsza, nieamerykańskie. Wprawdzie i Staff kończy:

Zabijam me tęsknoty. Spełniły podniebne
Zadanie przewodników... Już mi niepotrzebne...
Zmogłem wszystko, na wszystkiem postawiłem [nogę.

Jam jeden niezwalczony został. Więc sposobię
Teraz potęgę moją całą przeciw sobie,
Bo nie było nic, czego zwyciężyć nie mogę.

Ale to przecież Europejczyk, przerafinowany, przesubtelniony Europejczyk; schyłkowiec. Natomiast to, co cenimy u Londona, co nas, wyczerpanych wielką wojną, emocjonuje i zapala mimo wszystkich rażących wad, od jakich roją się jego książki, mimo łamania szczęk, wybijania zębów i tym podobnych rękoczynów, to właśnie ta niewyczerpana żywotność młodej rasy, ten nieokiełzany pęd, który, jak świeży wiatr od morza, rozdyma żagle i niesie człowieka w dal naprzekór elementom, na przekór wszystkim złym siłom a ku zwycięstwu wszystko łamiącej i wszystko budującej woli. Stąd też zakończenie stanowi jedyny żal, jaki czujemy do tej podobno autobiografii wielkiego, jak go ktoś nazwał, „organizatora energji", Jacka Londona. Żal zresztą nieduży.

Aleksander Ameisen.

Subskrybujcie akcje Banku Polskiego!!

Policja wkracza na giełdę

Paryż (K). Policja obsadziła tutejszą **giełdę produktów**, aresztując kilku kupców i rolników, którzy wzbraniali się wykonywać zarządzeń władz policyjnych. Koła finansowe sądzą, że zamknięcie giełdy produktów nie da się utrzymać przez dłuższy okres czasu.

Republika Mongolska

Londyn (K) „Times" donosi z Moskwy, że posłowi sowieckiemu w Chinach Marachanowi udało się w ostatnich czasach doprowadzić do skutku utworzenie **mongolskiej republiki sowieckiej**, której przyjęcie w poczet unji republik sowieckich nastąpi w najbliższych dniach.

KRONIKA

Kraków, 21 lutego

WCZORAJSZE REWIZJE KAWIARNIANE. Z miarodajnej strony wyjaśniają, że wczorajsze rewizje kawiarniane miały na celu wyłącznie kontrolę przepisów monopolowych. Zamieszczając powyższe wyjaśnienie, nie możemy jednak powstrzymać się od uwagi, że gorliwość funkcjonarjuszy policji, ujawniona przy wczorajszych rewizjach przekraczała granicę „kontroli przepisów monopolowych", gdyż jak nas naoczni świadkowie informują, przeprowadzono przy tej sposobności rewizję osobistą u gości.

O OBNIŻENIE CEN GAZU I ELEKTRYCZNOŚCI. Jak się dowiadujemy, w najbliższych dniach zbiera się komisja gazowo-elektryczna celem rewizji cen prądu elektrycznego i gazu. Z powodu obniżenia ceny węgla, przewidziana jest zniżka cen bonów elektrycznych i gazowych.

SPROSTOWANIE. Adwokat Dr. Schoenwetter jako zastępca prawny p. Tadeusza Kubicy, majstra kuśnierskiego w Krakowie wyjaśnia na skutek notatki w numerze 36 K. W., że p. Kubica jest na zasadzie zawartego z p. Sznajdrowiczową kontraktu Spółki z dnia 9 czerwca 1923 roku cichym spólnikiem składu futer w Rynku Głównym Nr. 29, prowadzonego pod firmą W. Sznajdrowicz i że na tej podstawie jest uprawnionym do otwierania sklepu i prowadzenia handlu tak, że dotyczące doniesienie p. Sznajdrowiczowej jest zmyślone i z prawdą niezgodne. Sprawa znajdzie swój epilog w Sądzie.

SPROSTOWANIE. W numerze 38. P. T. pisma zjawiła się notatka dotycząca naszej fabryki, którą jako nieścisłą prosimy uprzejmie sprostować:

Państwowa Fabryka Związków Azotowych w Chorzowie wyrabia i sprzedaje od początku przejęcia w administrację polską, nie tylko azotniak wapnia (nawóz azotowy wysokoproc.) ale również i karbid oraz tlen w butlach stalowych, a od dwu miesięcy także wodę amonjakalną i amoniak skroplony.

WYBRYKI SPORTOWCÓW. Mieszkańcy Salwatora zwracają się za naszem pośrednictwem do kompetentnych władz, aby położyły kres jeździe na nartach i saneczkach ulicą św. Bronisławy, wiodącą z kopca Kościuszki do ul. Zwierzynieckiej. Przy całej sympatji dla rozwoju bardzo hygienicznych sportów zimowych, należałoby w interesie życia i zdrowia publiczności zapobiec ćwiczeniom sportowym na ulicach miasta. Dobrze byłoby wydać z góry potrzebne zarządzenia organom policyjnym i nie czekać, jak to się u nas często praktykuje, na pierwsze nieszczęśliwe wypadki.

ODCZYT O BANKU POLSKIM. Dziś o godz. 6 po południu odbędzie się w sali posiedzeń Izby Handlowo-przemysłowej odczyt p. Dra **Miksiewicza** i dyr. **Krzetuskiego o Banku Polskim.**

REDUTA CZYTELNI TOWARZYSKIEJ, mająca od lat ustaloną opinję najświetniejszej zabawy karnawałowej, odbędzie się nieodwołalnie w sobotę 1-go marca br. w salach Starego Teatru, które niewątpliwie zgromadzą elitę najwytworniejszego towarzystwa Krakowa. Niebywały pokup biletów wstępu świadczy o ogromnem zainteresowaniu, jakie zapowiedź tej świetnej zabawy wywołała w naszem mieście.

Zaprosze nie wysyła się, są one do odebrania dla członków Czytelni Towarzyskiej, oraz dla wprowadzonych przez nich gości, w lokalu Czytelni, Linja A—B 1. 39, między godz. 6—8 wieczorem codziennie.

Z KLUBU SPOŁECZNEGO. W sobotę dnia 23 b. m. o godz. 8 wieczór w lokalu Klubu, św. Jana 14, II p. odbędzie się odczyt prof. U. W., Dra Tadeusza Wałka na temat „Sytuacja polityczna we Francji". Wstęp dla członków i zaproszonych gości.

Komunikaty teatralne i koncertowe

Z TEATRU J. SŁOWACKIEGO. Dzisiaj pierwsze abonamentowe przedstawienie „Rozkoszy uczciwości". Obsadę tworzą pp.: Kosmowska, Żmijewska, Jednowski, Sawicki, Białoszczyński, Burnatowicz. „Rozkosz uczciwości" powtórzona będzie w sobotę i w niedzielę wieczór b. tygodnia. Jutro „Świerszcz za kominem".

Z TEATRU BAGATELA. Dziś we czwartek IV rewja karnawałowa. W piątek premjera farsy Jerzego Berra p. t. „Dziesięć minut w samochodzie". Główne role grają pp. Józefa Modzelewska, Grabowska, Skalska, Gorajska, Hellen, Miedzińska, Berski, Szubert, Godlewski, Pietruszyński, Wesołowski, Winkler i Turski.

OPERETKA. „Katja tancerka" powtórzona będzie dziś we czwartek. W najbliższych dniach wznowioną będzie „Frasquita".

XIII PORANEK SYMFONICZNY odbędzie się w niedzielę 24 bm. w teatrze im. J. Słowackiego. „Krak. Biuro Koncertowe E. Bujański" pozyskało na miesiąc marzec i kwiecień szereg najznakomitszych dyrygentów zagranicznych. Porankiem najbliższym dyrygować będzie **Walery Berdiajeff,** słynny dyrygent rosyjski. Program obejmuje: Symfonje Kalinnikowa „Kaprys hiszpański" Rimsky-Korsakowa i „Świt nad rzeką Moskwą" Musorgskiego. Bilety są już do nabycia u J. Lipskiego, Sławkowska 8.

Ze świata złudy

„UCIECHA" — „REDUTA".

Dawno zapowiadany „Oliver Twist" z Jackie'm Cooganem — inscenizacje z sławnej powieści Dickensa ukazał się wreszcie na ekranie **„Uciechy"**, spełniając w zupełności pokładane w nim nadzieje. Dość wspomnieć, iż scenarjusz zbiega się w zupełności z zasadniczą treścią powieści, inscenizacja bardzo dobra a milutki Coogan jest najsympatyczniejszy, rozkoszniejszy i genjalniejszy od tysiąca dojrzałych aktorów. Szkoda, że film jest wyświetlany tak krótko.

Kino **„Reduta"** dało nam tym razem film „Kobieta-apasz" z Priscollą Dean w głównej roli. Priscolla jest najlepszą bezsprzecznie artystką kinową świata — niestety nie wszystkie jeszcze filmy z nią zawędrowały do Polski. Omawiany film ze względu na grę Priscilli Dean, interesująca treść i piękne zdjęcia ma wszelkie dane, by podobać się krakowskiej publiczności. rd

REPERTUAR

TEATR IM. JULJUSZA SŁOWACKIEGO.
Początek o godz. 7·30.
Czwartek: „Rozkosz uczciwości"
Piątek: „Swierszcz za kominem".

TEATR „BAGATELA".
Początek o godz. 8.
Czwartek: „IV Rewja karnawałowa"
Piątek: „10 minut w samochodzie (premjera).

MIEJSKI TEATR „OPERETKA".
Początek o godz. 8.
Czwartek: „Katia tancerka"
Piątek: „Katja tancerka".

CO GRAJĄ DZISIAJ W KINIE?
Uciecha: „Oliver Twist" (Jackie Coogan).
Wanda: „Smutna prawda".
Nowości: „Między ogniem a bestjami".
Sztuka: „Władca kobiet".
Warszawa: „Quo Vadis" pod. Sienkiewicza.
Reduta: „Kobieta apasz" z Priscillą Dean.
Promień: „Marja Antonina"
Zachęta: „Sanin" z Lya Marą.

Z KRAJU

UCZCZENIE PAMIĘCI TRAUGUTA. — Warszawa. (AW). Pisma zamieszczają odezwę przewodniczących Związków wzywających do uczczenia pamięci Traugutа przez wmurowanie tablicy pamiątkowej w Szestakówce pod Brześciem lit., gdzie się urodził, drugiej w ścianie szkoły w Listoczy, oraz postawienie krzyża w Tworkach, gdzie rozpoczął walkę z Moskalami.

CENY POTRAW. Warszawa. (AW). Ceny potraw w restauracji po odbytych naradach właścicieli restauracyj z rzeczoznawcami ustalono w stosunku procentowym do ceny surowego mięsa. Da to możność łatwej kontroli pobieranych cen w restauracjach.

PROGRAM WIZYTY P. THOMASA. Dyrektor międzynarodowego Biura Pracy, p. A. Thomas przybył dzisiaj rano do Warszawy. Przed południem p. Thomas przyjęty zostanie przez premjera Grabskiego i członków rządu, poczem min. Zamoyski wydaje na cześć gościa śniadanie. Od 3.15 do 4.15 p. Thomas będzie przyjmował prasę warszawską, zaś o godz. 6-ej weźmie udział w uroczystem posiedzeniu senatu uniwersyteckiego, specjalnie zwołanego, zaś o godz. 8-ej będzie na obiedzie u ministra pracy.

W piątek odbędzie się konferencja w min. pracy z udziałem rządu, Sejmu, Senatu, przedstawicieli pracodawców i robotników, następnie p. Thomas zwiedzi Kasę chorych.

W sobotę przed południem zwiedzi gość miasto i Cen. Zw. Zawodowych i Cen. Zw. przemysłowców, poczem złoży wizytę marszałkom Sejmu i Senatu. Dalszy program nie jest ustalony, prawdopodobnie p. Thomas zabawi i przez niedzielę, możliwe, że uda się również do Łodzi.

NA SKARB NARODOWY. Lublin. (AW). Dnia 19-go b. m. w lokalu urzędu wojewódzkiego odbyło się pod przewodnictwem p. Wojewody Dr. Bryły zebranie przedstawicieli instytucyj społecznych, handlowych i gospodarczych oraz samorządu w sprawie rozpoczęcia akcji powyższych czynników na rzecz **Banku Emisyjnego i Skarbu Narodowego.** W wyniku dyskusji zebranie uznało się za komitet wojewódzki naprawy Skarbu Rzeczypospolitej Polskiej i powołało wydział wykonawczy tegoż komitetu w składzie 21 osób. Wydział będzie prowadził akcję propagandową na terenie województwa lubelskiego na rzecz banku Emisyjnego i Skarbu Narodowego. W skład tego wydziału weszli przedstawiciele najżywotniejszych organizacyj społecznych, gospodarczych oraz samorządu miejskiego i powiatowego.

ŚLEDZTWO DODATKOWE W SPRAWIE BAGIŃSKIEGO I WIECZORKIEWICZA. Prokuratorja wojskowego Sądu okręgowego wyznaczyła już nowego sędziego śledczego, mającego się zająć śledztwem dodatkowem w sprawie skazanych Bagińskiego i Wieczorkiewicza.

W tym celu sędzia ów rozesłał już **wezwania do** całego szeregu świadków, między innemi do klasycznego świadka defenzywy, Cechnowskiego. Ponowne przesłuchanie skazanych odbędzie się w gmachu więzienia przy ul. Dzikiej w tych dniach.

Do ponownej rozprawy sądowej, która odbędzie się najprawdopodobniej za 4 lub 5 tygodni, wezwanych będzie kilku nowych rzeczoznawców, jak również świadków odwodowych i dowodowych.

„BUDOWA WAGONÓW W POLSCE". W numerze z 16 b. m. zakradła się do notatki pod powyższym tytułem pomyłka, którą w myśl nadesłanego nam wyjaśnienia prostujemy:

Otóż **„Polskie fabryki maszyn i wagonów L. Zieleniewski S. A."** nie tylko montują wagony kolejowe, ale je w całości **wykonują.**

Przez połączenie się zaś z „Friedenshutą" na Górnym Śląsku, zapewnily sobie wzmiankowane fabryki dostawę wszelkiego rodzaju żelaza potrzebnego do wytwórczości wagonów, następnie węgiel i koks.

ZE SPORTU

CZESKA OLIMPIJSKA DRUŻYNA footballowa została powierzona trenerowi Slavji John Maddenowi i kapitanowi związkowemu J. Janta.

NAWET CHINY wezmą udział w tegorocznej Olimpjadzie paryskiej. Chiny zgłosiły się również do rozgrywek tennisowych o puhar Davisa.

PIŁKA NOŻNA. Belgja—Węgry 1:0. Wynik ten jest bardzo zaszczytnym dla Węgier, ponieważ ich strony brała udział reprezentatywka, złożona wyłącznie z klubów drugoklasowych. **Południowe Niemcy—Północne Niemcy 4:2.** Finał rozgrywek o puhar niemiecki, rozegrany we Frankfurcie, przyniósł pewne zwycięstwo Południowym Niemcom, chociaż wynik do polowy był 2:1 na ich niekorzyść.

OGÓLNY OBOWIĄZEK UPRAWIANIA SPORTÓW NA WĘGRZECH. Rząd węgierski wydał rozporządzenie wykonawcze, na podstawie uchwały z roku 1921, mocą którego wprowadzono powszechny obowiązek uprawiania sportów. Rozporządzenie to dotyczy młodzieży do 21 lat i obowiązuje nietylko w Budapeszcie, ale i na prowincji. W tym celu przewidziane jest utworzenie specjalnych związków młodzieży „Levente", do których należałaby młodzież szkolna. Po ukończeniu szkoły młodzież należy do związków firmowych. Wszystkie przedsiębiorstwa obowiązane są do zakładania klubów firmowych.

ROZGRYWKI O PUCHAR ANGIELSKI przyniosły ostatnio szereg niespodzianek w postaci ponownie nierozstrzygniętych matchów. I tak: zawody Notts County przeciwko Crystal Palace, jodynemu klubowi londyńskiemu, który jeszcze z zawodów o puhar nie odpadł, trwały nie mniej, jak 5 i pół godzin i nie dały żadnego rezultatu. Po dwukrotnych spotkaniach bez rezultatu, nawet trzecie i to przedłużone, nie przyniosło upragnionego gola. Newcastle United dopiero w trzeciem spotkaniu zdołał pokonać Derby County 5:3.

ZE ŚWIATA

ECHA KONFERENCJI BAŁTYCKIEJ. Rewel. (AW). „Reveler Bote", omawiając konferencję warszawską podkreśla, że obecność na niej ministra **Zamoyskiego** przyczyniła się niewątpliwie do tego, iż polityka bałtycka Polski przybierze bardziej zdecydowane niż dotąd kształty. Przechodząc do nieufności, z jaką odnosi się do konferencji bałtyckich Rosja, dziennik oświadczył, że w Moskwie powinni pamiętać o tem, że jedynie nieufność państw Bałtyckich do wielkiego i silnego sąsiada skłoniła je do nawiązania rokowań z Polską, gdyż Polska jest dziś jedynem państwem, które daje gwarancje militarnej obrony przeciwko próbom niespodziewanego napadu, jakiego doznała Estonja w roku 1918-tym.

CZESI O KONFERENCJI BAŁTYCKIEJ. Praga. (K) „Narodni Listy" posła Kramarza wracają do warszawskiej konferencji bałtyckiej i oświadczają, że była ona odchyleniem się Polski od małej ententy i chęcią łączenia się z Anglją.

DYMISJE WĘGIERSKICH MINISTRÓW. Budapeszt. (K) Minister sprawiedliwości Nagy podał się do dymisji równocześnie z ministrem skarbu Kalay'em.

WIEC DĄBALA W TURKIESTANIE. Moskwa. (AW) W Turkiestanie odbywa się obecnie zjazd chłopski. Na otwarciu zjazdu przemawiał Dąbal.

NAPAD NA BANK NA UKRAINIE. Jak donoszą z Kijowa, dnia 13 bm. o 10 rano do lokalu „Wsiehobanku" wtargnęło 8 uzbrojonych bandytów, którzy wystrzałami z rewolwerów zabili jednego z kasjerów i ranili drugiego, poczem pochwycili worek zawierający 1000 czerwońców — i zbiegli.

POWIETRZNY TRANSPORT ZŁOTA. W tych dniach po raz pierwszy użyto w Ameryce samolotu dla przesłania zapasu złota bankowi, znajdującemu się w potrzebie.

W miasteczku, odległem o pięćset mil ang. od Nowego Jorku, rozeszły się pogłoski niepokojące o stanie finansowym banku miejscowego. Rzucono się tedy po odbiór depozytów i oszczędności, złożonych w tym banku. Zarząd banku zawiadomił o tem telegraficznie federalną komisję funduszów rezerwowych (Federal Reserve Board), prosząc o nadesłanie pół miljona dolarów złotem. Uczyniono zadość temu żądaniu i pieniądze, wysłane samolotem, znalazły się w kilka godzin na miejscu przeznaczenia, zapobiegając dalszemu szerzeniu się popłochu.

BEZROBOCIE W EUROPIE. Najmniej dotkniętym bezrobociem krajem jest Francja. Ilość bezrobotnych wynosiła w dniu 1 stycznia 1924 r. zaledwie 11.000 ludzi. Anglja tymczasem wykazuje — 2,000.000 bezrobotnych. Również w Danji i Holandji w ostatnim półroczu ilość bezrobotnych wzrasta się. W Polsce bezrobocie przedstawia się stosunkowo względnie korzystnie, bowiem w 1923 r. wynosiło 56.512 ludzi. Jedynie przejściowy kryzys stabilizacyjny rzucił na giełdę pracy chwilowo zwiększone zastępy bezrobotnych. Najgorzej przedstawia się sprawa w Niemczech, gdzie w listopadzie i grudniu r. z. dosięgało 8,000.000 bezrobotnych. Obecnie jednak, według urzędowych danych, ilość ta została zmniejszona o 3,000.000. W Czechosłowacji w m. październiku r. ub. obliczano bezrobotnych na 197.000, z których 92.000 pobierało państwowe zapomogi.

KĄCIK KOBIECY

POD ZNAKIEM IRCHY.

(z) Fantastyczne kaprysy mody uczyniły z irchy wytworną ozdobę kobiecej toalety i wszelakich jej akcesorjów.

Paskami irchy, powycinanej ażurowo na barwnym spodzie, rozjaśnia się spokojny ton ciemnej sukni. Toaletom z materji chinee pasek z matowej irchy dodaje dużo dystynkcji.

Z popielatej lub bronzowej irchy sporządza się eleganckie sportowe kurtki do spodniczek w pasy lub kratę; długie bluzy — żakiety z gładkiej materji wykańcza się szerokiemi plisami z tej miękkiej skóry. Suknia — fourreau, zapinana z boku, wygląda również bardzo ładnie, gdy od linji ramienia aż do samego dołu wykończona jest wązkim paseczkiem irchy, wycinanej w spiczaste ząbki po jednej stronie. Bluzy z wzorzystej wełny przytrzymane są na modnej dziś niskiej linji stanu szeroką plisą ze skóry duńskiej, której odcień dostosowuje się do tła materji; węższa pliska z tejsamej materji wykańcza szykownie rękawy.

Ogromnie modną jest ircha przy kostjumach tailleur i kostjumach sportowych; używa się jej na kołnierz, ramiersy i kieszenie; niezwykle elegancko wyglądają takie ozdoby n. p. z popielatej lub rezedowo zielonej irchy przy kostjumie z ciemno-granatowej wełny, lub z szarej przy materji bronzowej. Ircha służy nietylko do ozdabiania kostjumów lecz i toalet z sukna, serge a nawet trykotiny, podkreślając ich elegancje.

W czasie tzw. demi-saison utrzymuje się zawsze jeszcze moda irchowych kapeluszy i czapek sportowych; o ile cały kapelusz sporządzony jest z innego materjału przybiera się go paskami z irchy, które są bądź to malowane bądź haftowane. Ostatni szyk tych artystycznych ozdób polega na drukowaniu hieroglifów egipskich na białej lub jasnej skórze duńskiej; oryginalne są także jako ozdoba kapeluszy paseczki z irchy inkrustowane literami chińskiemi z kości słoniowej.

Ircha znajduje również zastosowanie przy fabrykacji gorsetów i pasów-gorsetów, nadając im miękkości i giętkości. Bardzo eleganckie są także torebki ręczne z zielonej, bronzowej lub papielatej irchy, dostosowanej do koloru kostjumu czy sukni; portfele irchowe są również bardzo en vogue.

Przywilejem pań cieszą się zawsze trzewiczki i pantofelki irchowe; ostatnia fantazja mody ozdabia je srebrnymi obcasami.

Jednem słowem miękka ircha stosowana wszerz czy wzdłuż, tak czy wspak jest stałe niewyczerpanem źródłem wszelkich możliwych ozdób przy wytwornych kobiecych toaletach.

Kronika gospodarcza

REWIZJA TARYF CELNYCH. Jutro toczyć się będą w Warszawie narady nad rewizją stawek celnych w grupach, obejmujących kakao, cukier, miód, wyroby cukiernicze, drożdże, wyroby spirytusowe, wino, piwo, ocet i wody mineralne. Jak nas informują, wyjeżdża na posiedzenie podkomisja dla rewizji taryf celnych z Krakowa, p. Adam Piasecki, jako rzeczoznawca.

(=) **PRODUKCJA WĘGLA NA GÓRNYM ŚLĄSKU.** W tygodniu od 4 do 10 lutego wydobyto na Górnym Śląsku węgla kamiennego 541.972 ton. Spotrzebowano na Śląsku 184.223 ton, wysłano do innych części państwa 245.197 ton. Eksport do Niemiec wyniósł ogółem 148.409 ton, do Austrji 79.176, Czechosłowacji 13.251, Gdańska 4.088, Kłajpedy 2.231, Węgier 20.101, Rumnji 9.463, Włoch 403, Łotwy 15, Szwajcarji 192 i Jugosławji 330 ton. Zapasy węgla na hałdach wynosiły w d. 10 lutego 619.814 ton. Zażądano dostawy 42.102 wagonów, otrzymano 37.988.

BANKNOTY ZŁOTOWE. Komitet organ. Banku Polskiego zarządził, aby banknoty złotowe, otrzymane z Paryża i Londynu jeszcze w roku 1919 i 1920 i przechowywane dotąd w magazynach bankowych przy ulicy Nowogrodzkiej, były przewiezione do głównego, specjalnie na ten cel przygotowanego skarbca PKKP. Czynność ta została zakończona w zeszłym tygodniu, poczem natychmiast nastąpi jak najściślejsze rozsortowanie i przeliczenie przysłych naszych znaków pieniężnych. Zapas ten jest na najbliższy czas zupełnie wystarczający, gdyż stanowi 1347 skrzyń, zawierających 127,500,000 szt. różnych banknotów na ogólną sumę 15 miljardów złotych.

HUTA LAURY. W ostatnich dniach rozeszły się pogłoski, że 80 procent akcyj Huty Laura nabyło holenderskie konsorcjum. Obecnie znany przemysłowiec wiedeński Bosel, w prasie wyjaśnił, że pogłoski te pozbawione są wszelkiej podstawy. Huta Laury zatrudnia obecnie 34.000 robotników a obecna jej produkcja węgla dosięga przedwojennej.

NAJBLIŻSZE WYSTAWY I TARGI. Na wiosnę b. r. odbędą się następujące targi zagraniczne: **Lipskie Targi Wiosenne** od 2 do 8 marca; **Targ w Wrocławiu** od 9 do 11 marca; **Targi Lyońskie** od 3 do 16 marca; **Międzynarodowy Targ w Wiedniu** od 9 do 15 marca i **Międzynarodowy Targ w Brukseli** od 1 do 16 kwietnia.

EKSPORT SOLI POLSKIEJ. Produkcja miesięczna w Polsce warzonki i soli mielonej wynosi 35,000 ton gdy spożycie nie przekracza 25.000 tonn. Rynkiem zbytu dla soli polskiej mogłyby być kraje bałtycko-północne: Łotwa, Estonja, Szwecja, Rosja północna i t. d. Dotychczas jednak próby opanowania rynków zagranicznych spełzły na niczem. Sól niemiecka jest znacznie tańsza. Ceny soli polskiej są np. w Łotwie droższe o 50 prc., jeśli sól idzie drogą lądową, a o 100 prc. — jeśli eksport dokonywa się na Gdańsk. Fracht kolejowy na sól do Dynaburga wynosi ca 120 prc. wartości soli, transport zaś kolejowy do Gdańska pochłania ca 65 prc. wartości soli, nie licząc frachtu morskiego i przeładunku. W tych warunkach eksport polski, który miał duże dane do opanowania rynków państw bałtyckich, upada zupełnie na korzyść soli niemieckiej. Sprawą tą winny się zająć władze kolejowe, gdyż dzisiaj szanse eksportu zależą wyłącznie od taryf kolejowych.

NOWA LITEWSKA TARYFA CELNA. — Dnia 1 marca wchodzi w życie nowa litewska taryfa celna, która obejmuje również obszar kłajpedzki. Według nowej taryfy podniesiono cła według wagi. Tutejsze koła handlowe są bardzo niezadowolone z wprowadzenia nowej taryfy przewidując, że spowoduje ona znaczne podniesienie się cen produktów pierwszej potrzeby, co zaostrzy przeżywany kryzys gospodarczy.

(r) **ZAKAZ WYWOZU WĘGLA WE FRANCJI.** — Rząd francuski zabronił wywozu węgla brunatnego i koksu z Francji.

WIADOMOŚCI GOSPODARCZE

Rozwój gospodarczy zachodniej Małopolski

(Stan przedwojenny — Sytuacja obecna)

Z obszernego referatu dyr. **Zborowskiego** na Walnem Zebraniu Związku Przemysłowców podajemy poniżej ustępy, poświęcone porównaniu rozmiarów produkcji przed wojną z ich stanem po pięciu latach niezawisłości.

Przemysł t. zw. galicyjski stał pod znakiem wybitnie agresywnej taktyki rządu wiedeńskiego. — Z Małopolski chciano stworzyć rezerwoar agrarny dla podtrzymania innych dzielnic państwa austrjackiego. Polityka ta rabunkowa dla Małopolski opierała się na systemie kolonjalnym, polegającym na tem, że myśmy obowiązani byli przyjmować artykuły przemysłowe z Austrji, mieliśmy zatem grać rolę tylko dobrych odbiorców. Trudności koncesyjne, taryfowe, wogóle wszelkiego rodzaju utrudnienia łamały w zarodku wszelkie nasze zamierzenia. Na 7 czy 8 miljonów ludności, jaką miała Małopolska, wyemigrowało do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej w roku 1899 — 311.715 osób, w roku 1910 już 1,041.570. Te cyfry uwydatniają nam najlepiej brak pracy, jaki panował w Galicji. Rozwój przemysłu był trzymany na uwięzi. Jako kraj eksportowy występowaliśmy głównie na terenie wytwórczości **naftowej**, gdzie n. p. przy poważnym wzroście produkcji naftowej ropy w r. 1913 do 10.632.000 qm przedstawiających wartość 57.234.546 kor. wywoziliśmy — obliczając na podstawie rachunku prawdopodobieństwa — w r. 1908 ropy naftowej za 10,773.383 kor., w r. 1913 za 12,730.145 kor., zaś włącznie z innymi przetworami naftowymi w r. 1913 za 109 miljon. kor. Ponadto wybitnie występowaliśmy jako eksporterzy **soli**, gdzie n. p. w przeciągu lat 1902—1911 udział Galicji w produkcji solnej Austrji dochodził do 45—34%. — Przy **węglu** udział nasz w produkcji całej Austrji wynosił w r. 1912 12.09%. Kopalnie galicyjskie wydobyły n. p. w r. 1913 okrągło 19,700.000 q. Węgiel ten nie wystarczał jednakowoż na zaspokojenie własnych potrzeb, gdyż w r. 1920 przywóz węgla górnośląskiego wyniósł 20 milj. q. Poważnie przedstawiała się także produkcja **rudy ołowianej**.

Umyślnie podkreśliliśmy te momenty, które ze względu na nasze bogactwo naturalne występowały i które wskazują, że w Małopolsce mamy warunki, które przy odpowiedniej, a racjonalnej polityce przemysłowej winne przynieść najpoważniejsze aktywa. Nafta, sól, węgiel, drzewo, to są argumenty silne. N. p. **drzewo** przedstawia pierwszorzędny materjał eksploatacyjny. W r. 1910—13 tartaki galicyjskie produkowały $1^{1}/_{2}$ miljona m³, których wartość dochodziła do **42.500.000 koron.**

Rolnictwo dawało podstawę do rozwoju przemysłu gorzelniczego. **Gorzelń** mieliśmy około 431. Produkcja spirytusu wahała się od r. 1903—1913 między 557.000 hl. a 656.800 hl. Zapotrzebowanie na cele przemysłowe w Małopolsce w tym czasie wzrosło od 23.000 do 33.300 hl. Przeciętną wartość wywozu rocznego spirytusu w ostatnich czasach przedwojennych obliczano na 12 miljonów koron.

Ceramika prawie, że nie wywoziła, przeciwnie przed wojną napływ dachówki i cegieł był bardzo silny, choć wartość rocznej produkcji obliczano na około 15 miljonów koron.

Przemysł **szklany**, produkujący wyroby szklane jak oszklenia, witraże, lustra, rozwijał się dość skromnie, choć ze swej strony mógł wykazać się pewną siłą eksportową. Obliczono n. p. wywóz w r. 1910—12 na blizko 1 miljon koron.

O wiele piękniej przedstawiał się nasz przemysł maszyn i **narzędzi wiertniczych**. Galicyjskie narzędzia wiertnicze wywożone były do Anglji, Niemiec, Rumunji, Węgier, Indji, Ameryki, Australji, na Kaukaz.

W innych działach przemysłu żelaznego aktywną pozycję przedstawiała głównie produkcja Sanockiej Fabryki **wagonów** i Fabryki **śrub** w Sporyszu pod Żywcem i w Białej.

Z wyrobów drzewnych występowała Małopolska specjalnie we fabrykacji **mebli giętych**, stolarsko-snycerskich, a dalej wełny drzewnej, podkładów i słupów telegraficznych impregnowanych.

Garbarstwo znajdowało się w kompletnym upadku.

Bardzo korzystna pozycję **stanowiły wyroby tkackie**, które eksportowane były nawet do Azji.

Przemysł **papierowy** tak we wschodniej jak i zachodniej Małopolsce stanowił faktycznie poważny odsetek naszej produkcji. Wartość n. p. wywozu papieru oceniano na okrągło 6 milj. Kor.

Przemysł **spożywczy** z powodu prymitywnej przeróbki nie przedstawiał tej pozycji, na jaką go natura wprost przeznaczyła.

Jeżeli wszystkie szczegóły weźmiemy pod uwagę, musimy podnieść, że Małopolska przedstawiała dużo pola do spotęgowania wytwórczości krajowej. Ogólną wartość produkcji w tych ciasnych i nierozwiniętych rozmiarach oceniano w latach 1910—1912 na okrągło 600 miljonów koron. Jest to już suma poważna.

I nagle upadła Austrja. Oderwani od dotychczasowej linji działalności musieliśmy oprzeć się o środowisko inne, z punktem ciężkości w Warszawie. Gospodarczo sytuacja dla nas przedstawiała się korzystnie. Zakazy przywozu wytworzyły silną barjerę, którą przemysł zagraniczny z trudnością tylko mógł przełamać. Nie zapominajmy jednak, że wojna światowa z jej strasznymi skutkami musiała się odbić na naszych stosunkach gospodarczych. Pomijając już zniszczone fabryki i zabudowania, całe społeczeństwo poniosło olbrzymie straty. Nic dziwnego, że proces naszej odbudowy postępuje wolno. Jeżeli weźmiemy pod uwagę pięciolecie naszej gospodarki w wolnej Ojczyźnie pod względem ilości zatrudnionych robotników, to w całej Polsce bez Śląska, na **520.900 robotników** zatrudnionych w przemyśle wielkim i średnim w r. 1913 przypada w r. 1923 tylko **384.800 robotników**.

O ile zwrócimy uwagę na stan naszej siły produkcyjnej, to w całej Polsce produkcja **węgla** kamiennego w I. półroczu roku 1923 w stosunku do roku 1913 doszła do około 90%, choć n. p. w Zagłębiu Krakowskiem procent ten wyniósł 108.51%. Z racji trudniejszych warunków naturalnych zagłębie Krakowskie zmuszone do rabunkowej gospodarki za czasów austrjackich, wraca dzisiaj do normalniejszych stosunków, choć uzależnione to jest od dopływu poważnych kapitałów. Przemysł **naftowy**, jeden z najważniejszych naszych bogactw państwowych, daleki jest od produkcji przedwojennej. W r. 1909 ogólna produkcja ropy wynosiła w Małopolsce 205.315 wagonów. Odtąd notujemy spadek, który specjalnie w okresie naszej samodzielności waha się między 83.170 wag. w r. 1918 a 71.910 wagon. w r. 1922. Spadek ten jednakowoż zdaje się być w r. 1922 powstrzymany.

Przed wojną rafinerje małopolskie przerabiały tylko 40—45% produkcji ropy galicyjskiej, gdy obecnie dzięki wprowadzeniu zakazu wywozu ropy zagranicę, rafinada cała pozostała w kraju. Nasze rafinerje są dzisiaj w stanie przerobić 80—100% więcej, aniżeli wynosi produkcja surowca w kraju.

Nasze bogactwo **solne** jest olbrzymie. Tu musimy zanotować korzystne rezultaty. Gdy n. p. w r. 1913 produkcja soli w całej Polsce wynosiła 202.659 tonn, to w r. 1922 doszła ona do 295.404 tonn, w pierwszym zaś półroczu 1923 do 162.185 tonn. Małopolska zachodnia jest tu decydującą, gdy wskażemy na ten fakt, że w Wieliczce wobec 103.574 tonn z roku 1913 notujemy już w r. 1922 157.878 tonn. W Bochni wobec 19.760 tonn w roku 1913 notujemy 36.031 tonn w r. 1922.

Nie ulega wątpliwości, że obok węgla decydującą jest dla nas również linja rozwoju **przemysłu żelaznego**. Na razie mamy do czynienia z dwiema grupami hutniczemi: w Kongresówce i na Górnym Śląsku. Hutnictwo żelazne górnośląskie ma wszelkie udogodnienia, które mu rząd pruski zapewnił. Hutnictwo Kongresówki jest w stanie gorszym, jednak rozwój tych hut jest widoczny. Obok hut w tych dzielnicach i my w Małopolsce możemy się wykazać hutą w Borku Fałęckim, posiadającą piece martynowskie i walcownie.

Przemysł przetwórczy **metalowy** występuje różnie w trzech naszych dzielnicach. W całej Małopolsce było w r. 1914 165 zakładów, obejmujących 8.200 robotników w Kongresówce w r. 1913 469 zakładów, obejmujących 52.415 robotników. — Według danych Ministerstwa przemysłu i handlu było w końcu roku 1922 zatrudnionych w przemyśle metalowym i maszynowym w całej Polsce 62.845 robotników.

Przypatrzmy się, jaką pozycję przedstawia dla naszego państwa sama **zachodnia Małopolska**. — Jest to sprawa ogromnie ważna, gdyż może nam dać obraz naszej siły gospodarczej. Kwestję tę należy ująć ze stanowiska ilości zatrudnionych robotników i ilości czynnych zakładów.

W tym kierunku zachodzą następujące momenty: Pomijając ilość robotników zatrudnionych w górnictwie (około 15.000) to w całem Województwie Krakowskiem, we wielkich i mniejszych zakładach przemysłowych zatrudnionych było w r. 1922 **34.184 robotników**, w roku zaś 1923 **35.675**.

Normalna sprawność przedsiębiorstw wynosi 44.912 robotników. Czyli procent uruchomienia wynosi w stosunku do normalnej ilości zatrudnienia robotników w roku 1922 około 76%, w roku 1923 — 79%. Jest to właściwie ten sam stan, jaki w całem państwie obserwujemy. Jeżeli zaś zwrócimy uwagę na ilość czynnych i nieczynnych zakładów przemysłowych, wówczas konstatujemy: czynnych i nieczynnych zakładów przemysłowych jest razem 1.638, w roku 1922 uruchomionych było 1.506 zakładów, zaś w r. 1923 1.514. Czyli stopień uruchomienia wynosi w roku 1922 przeszło 90%, zaś w r. 1923 92,4%. Widzimy zatem pewien postęp w uruchomieniu, wprawdzie co do ilości robotników mały, co do uruchomienia zakładów poważny.

Jest to obraz ogólny i rzecz jasna, że właśnie stopień uruchomienia zakładów czynnych wskazuje, że Małopolska zach. ma w całokształcie gospodarstwa państwa polskiego b. poważne znaczenie i że polska polityka gospodarcza nie może przejść nad zachodnią M[illegible]a do porządku dziennego. O ile zwrócimy uwagę na konfigurację poszczególnych przedsiębiorstw wedle kategorji odnośnie do rodzajów przemysłu, to uderzą nas następujące momenta:

W przemyśle **mineralnym**, do których zaliczamy fabryki cementu, wapienniki i piece wapienne, cegielnie i fabryki dachówek, cegły ogniotrwałe i wyroby szamotowe, fajansowe, sztuczne kamienie budowlane, huty szkła i fabryki wyrobów ze szkła — procent uruchomienia w stosunku do ilości robotników wynosi 70%, w stosunku do ilości uruchomionych zakładów 86%.

Na pierwsze miejsce wybijają się tutaj cegielnie i fabryki dachówek, które w roku 1922 liczyły 103 zakładów czynnych, w roku 1923 121 zakładów. Obok nich poważną ilość stanowią wapienniki i piece wapienne, których obecnie liczymy 15. Gdy jednakowoż cegielnie doszły ze względu na ilość normalnie zatrudnionych robotników do 84%, to wapienniki nie przekroczyły 29%. W innych zakładach przemysłu mineralnego, stopień uruchomienia jest normalny, choć prawie wszędzie ilość robotników zmalała.

W przemyśle **żelaznym** i **metalowym** na 88 czynnych i nieczynnych zakładów przy normalnej ilości 3.923 robotników, było w roku 1923 86 zakładów czynnych o 3.478 robotnikach. W tym przemyśle konstatuje się poważny postęp, tak co do ilości czynnych zakładów jak i co do ilości normalnie zatrudnionych robotników.

W przemyśle **maszynowym** i **elektrycznym** na 17 czynnych i nieczynnych zakładów o 4.095 robotnikach, było w roku 1923 16 zakładów czynnych o 2.584 robotnikach. Stopień zatem uruchomienia, ze względu na ilość czynnych zakładów jest prawie normalny, ze względu jednak na ilość normalnie pracujących robotników, nie przekracza 63%.

W przemyśle **chemicznym** na 51 zakładów czynnych i nieczynnych o normalnej ilości 2.500 robotnikach, sprawność zakładów doszła w roku 1923 do 43 zakładów przy 1.095 robotnikach. — Osłabienie pewne wykazuje tu przemysł wyrobu tłuszczów, który miał 29 zakładów, z czego w roku 1923 było tylko 22 czynnych zakładów. Ze względu na ilość normalnie pracujących robotników, stopień uruchomienia nie przekracza 67%.

W przemyśle **papierniczym** konstatujemy zupełnie normalny stan, chociaż i tutaj osłabienie jest co do ilości zatrudnionych robotników.

W przemyśle drzewnym głównie osłabienie występuje w przemyśle tartacznym, gdyż zamiast 391 zakładów czynnych jest obecnie tylko 365.

W przemyśle **spożywczym** możemy zanotować silne poprawienie się sytuacji, podobnie w przemyśle **garbarskim**, który w czasach austrjackich znajdował się w zupełnym upadku, a dzisiaj jeżeli chodzi o wielki przemysł garbarski, wykazuje poważny rozwój.

Nasza polityka celna

a obecne przesilenie przemysłowe

Lwów, 18 lutego.

W jednym z ostatnich numerów „Kurjera Wieczornego" zwrócono uwagę, że widoki naszego eksportu do Rosji są właściwie bardzo nikłe, a to z tej prostej przyczyny, że ceny naszych wyrobów przemysłowych są za wysokie, aby mogły konkurować z wyrobami innych krajów. — Pomijam w tej chwili jako bez znaczenia kwestję, czy Rosja wogóle w swych obecnych warunkach gospodarczych może na serjo wchodzić w rachubę, jako poważniejszy odbiorca wytworów przemysłowych. — Pragnę zaś jedynie zastanowić się nad przyczynami, które doprowadziły do tego stanu, że dziś eksport naszych wyrobów przemysłowych

stanął pod znakiem zapytania — bez względu na to, w którą stronę mógłby się skierować — a cały nasz przemysł wogóle wszedł w stadjum kryzysu.

Przyczyny tej nie trudno dociec, jeżeli dokładnie przyjrzymy się linjom wytycznym naszej dotychczasowej polityki celnej od samego powołania Państwa Polskiego. — Stwierdzimy z łatwością, że była ona — bez względu na mniejsze czy większe odchylenia — pod jednym względem niesłychanie konsekwenta a to, o ile chodziło o podwyższenie mnożników celnych, choćby to miało się przyczynić do wywołania drożyzny i sprowadzenia ujemnych skutków gospodarczych.

Nasza polityka celna od samych swych początków starała się zapewnić jaknajwiększą ochronę krajowym wyrobom przemysłowym, nie bacząc w swej krótkowzroczności na to, czy odnośna gałąź przemysłu nie nadużywa tej ochrony. Wszelkie starania o podwyżkę mnożników celnych, podejmowane przez poszczególne gałęzie przemysłu, natrafiały ze zrozumiałych powodów na bardzo podatny grunt u czynników rządowych; wszak każdorazowa podwyżka cła równała się zwiększeniu dochodów fiskalych. Nic więc dziwnego, że każdoczesny rząd, mając pustki w skarbie, decydował się z łatwością na uwzględnianie dezyderatów podwyższenia mnożników celnych, gdyż w ten sposób zapewniał sobie doraźnie przynajmniej zwiększone dochody z ceł. Jeżeli się więc uwzględni, że w tym wypadku chwilowe potrzeby skarbu schodziły się na jednej platformie z żądaniami przemysłu, łatwo zrozumieć, że stał się on — o ile chodziło o jego ochronę celną — objektem specjalnej opieki ze strony rządu. Tą łatwość w przyznawaniu ochrony celnej starał się też przemysł z natury rzeczy jak najdalej wykorzystać, tak, że stało się niemal zwyczajem, że pierwszym krokiem ludzi, którzy zamierzali uruchomić jakąś fabrykę, były starania o podwyższenie mnożników celnych dla artykułów, które dopiero miano rozpocząć wyrabiać.

Ta wydatna ochrona celna stała się jednakże powodem, że przemysł przestał się troszczyć o niesłychanie ważną kwestję kosztów produkcji, a równocześnie o doskonalenie swych wyrobów. Zagadnienie to stało się bowiem dla przemysłu kwestją drugorzędną po prostu dlatego, że było to bez wpływu na zbyt towarów wewnątrz kraju. — Wszak konsumenci, odcięci murem chińskim od zagranicy, byli zmuszeni płacić ceny, dyktowane przez przemysł krajowy. Tą sytuację potrafiło także bardzo skrzętnie wyzyskać Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej, które przed Sejm Ustawodawczy przychodziło z coraz to nowemi projektami, obciążającemi w wysokim stopniu koszta produkcji.

Kto zatem śledził rozwój naszej polityki celnej, tego oddawna musiała przejmować obawą myśl o przyszłość naszego przemysłu z chwilą nadejścia okresu sanacji naszych stosunków skarbowych i wprowadzenia złotej waluty. Było bowiem rzeczą zupełnie widoczną, że przemysł nasz, idąc po linji najmniejszego oporu, pracował dorywczo, nie myśląc o przyszłości. — To też dziś znajdujemy go nieprzygotowanym i nieprzystosowanym do nowych warunków, jakie wytworzyły się w związku z sanacją skarbu.

Gdy bowiem z dniem 1 stycznia b. r. uległy zwaloryzowaniu daniny publiczne i frank złoty zastosowano przy poborze cła, ceny wyrobów przemysłowych z niesłychaną szybkością wykazały tendencję zwyżkową już nie tylko w markach polskich, ale w złocie, tak, że przekroczyliśmy poziom cen przedwojennych. W przeciągu kilku tygodni staliśmy się jednym z najdroższych krajów Europy. Że ten proces tak szybko się dokona, było z łatwością do przewidzenia. Skoro bowiem nie byliśmy zbytnio oddaleni od cen przedwojennych przy niskich podatkach, kredytach markowych itp., było rzeczą jasną, że poziom cen musi się znacznie podwyższyć po radykalnej reformie skarbowej.

Wskutek tej szybkiej zwyżki cen zdolność nabywcza rynku krajowego ogromnie się skurczyła, gdyż dochody szerokich warstw społeczeństwa nie mogą osiągnąć nawet normy przedwojennej. — Zanim zaś dochody te przystosują się do obecnego poziomu cen, — a trzeba się liczyć z faktem, że proces ten będzie się mógł odbywać tylko stopniowo przez dłuższy okres czasu — przemysł będzie z natury rzeczy przechodził silną stagnację. Jeżeli zaś poza zmniejszoną siłą nabywczą rynku wewnętrznego uwzględni się silny, lecz konieczny w dobie sanacji skarbu, nacisk śruby podatkowej, utrudnione warunki kredytowe we formie zwaloryzowanych kredytów przy wysokiej stopie dyskontowej, nie trudno stwierdzić, że przemysł w najbliższym czasie znajdzie się w stadjum zaostrzonego kryzysu.

Jako środek zaradczy na ten objaw patologiczny byłby eksport zagranicę, aby w ten sposób pojemność rynku wewnętrznego uzupełnić zagranicznym. Niestety błędy przeszłości mszczą się z całą bezwzględnością. Nie możemy eksportować, bo nasze wyroby są dla zagranicy za drogie, bo przemysł nasz, mając zapewnioną ochronę celną i skutkiem tego mogąc bez większych wysiłków pracować dla potrzeb rynku krajowego, nie pokusił się równocześnie nie tylko o zdobycie ale nawet o przygotowanie sobie terenu na rynkach zagranicznych. — Wszelka propaganda w tym kierunku natrafia bowiem na dziwną apatję przemysłu. — Nic też dziwnego, że potrafiły nas wyprzedzić inne państwa, które przez należytą reklamę, propagandę, obsyłanie targów międzynarodowych, organizowanie stałych wystaw wyrobów przemysłowych przy swych placówkach konsularnych, dały się w krajach zbytu poznać z jaknajlepszej strony. Niestety zaś nawoływania naszych konsularnych placówek, które w niektórych miejscowościach istotnie stoją na wysokości zadania, pozostały bez echa. — Nasze sfery przemysłowe nie wywierały nawet nacisku na rząd, aby przystąpił do rokowań handlowych z temi państwami, które jako mniej uprzemysłowione, mogłyby stać się dla nas doskonałym rynkiem zbytu, tak, że zawarcie traktatów handlowych z temi państwami pozostało na szarym końcu. Czas jednakże prawdzie spojrzeć w oczy. Sytuacja istotnie jest poważna, ale nie beznadziejna. Rząd w porozumieniu ze sferami gospodarczemi może i musi znaleźć środki zaradcze. Trzeba nawet przyznać, że początek już uczyniono. — Mam w tej chwili na myśli obniżenie cen węgla, tego podstawowego artykułu całej produkcji. Za tym pierwszym krokiem muszą pójść i dalsze. — Trzeba tylko usilnie się wystrzegać błędów przeszłości i wszelkiego rodzaju eksperymentów. **Dr. Michał Jasiński.**

Stan rachunków P. K. K. P.

Zmiany zaszłe w poszczególnych pozycjach bilansu PKKP w ciągu pierwszej dekady lutego zawierają wiele cech charakterystycznych, odzwierciadlających proces oddziaływania akcji sanacyjnej na życie gospodarcze.

Rosnące stale zaufanie do własnej waluty umożliwia P. K. K. P. zwiększanie zapasu walut obcych. — Zapas walut obcych wzrósł w ciągu tej dekady w efektywnych banknotach z 5,558,775 na 9,771,074 marek złotych i w pozostałościach na zagranicznych rachunkach nostrow z 46,930.226 na 56,873.609 marek złotych.

Wzrost zapasu walut w pierwszej dekadzie lutego był niemal dwukrotnie większy od wzrostu w ostatniej dekadzie stycznia, co w sumie doprowadziło zapas walut do ilości, gwarantującej całkowicie możność skutecznego oddziaływania PKKP na giełdę, w razie, gdyby jednak wrogie Państwu czynniki usiłowały spowodować spadek marki.

Nieznaczne zmniejszenie się portfelu wekslowego — z 43,916 biljonów marek na 42,705 biljonów — tłumaczy się zastosowaniem zasady waloryzacji kredytów i zmniejszeniem ilości weksli markowych. Dyskonto weksli złotowych, chociaż wzrosło znacznie — z 99,109 złotych w d. 31 stycznia na 1,430,212,8 złotych w dniu 10 lutego — stanowi jeszcze nieznaczną część ogólnej sumy dyskonta.

Wzrost zadłużenia Skarbu Państwa do sumy 291,700 biljonów jest wynikiem operacji, dokonanych w styczniu, a zaksięgowanych w dniu 1 lutego. Od tego dnia pozycja zadłużenia Skarbu Państwa w PKKP już nie wzrosła wobec wyrzeczenia się przez rząd druku banknotów na potrzeby budżetowe. Zamykając sumę długu Skarbu Państwa w PKKP kwotą 291 biljonów, rząd zapewnił sobie znaczny zapas gotowizny wolnej od zobowiązań celem zabezpieczenia trwałej równowagi budżetowej. Na rachunkach żyrowych Skarbu Państwa w dniu 10 lutego pozostawało 63 biljony marek.

Ilość banknotów, znajdujących się w obiegu, wynosi w dniu 10 lutego przeszło 387 biljonów, co w porównaniu do stanu w dniu 31 stycznia daje wzrost w wysokości około 73 biljony. z czego znaczna część użyta została na powiększenie zapasu walut oraz na pożyczki natury gospodarczej.

Wzrost ten — łącznie z faktem stabilizacji marki — wywołał znaczne zwiększenie rzeczywistej wartości całej obiegowej gotowizny i przyczynił się do zmniejszenia trudności w obrocie pieniężnym.

Podatki pośrednie

W tych dniach oficjalnie ogłoszono dane o wpływach z podatków bezpośrednich i pośrednich razem, przypadających na 1-go mieszkańca, w poszczególnych okręgach skarbowych.

Poniżej zaś podane jest ustawienie samych tylko podatków bezpośrednich w jedenastu miesiącach roku 1923 ale z zajmującemi szczegółami, obrazującemi stan rzeczy w poszczególnych izbach skarbowych.

Cyfry podane obok nazwy każdej z izb skarbowych oznaczają: 1. liczbę ludności w tysiącach; 2. wpływ podatków bezpośrednich w miljonach mkp.; 3. na jednego mieszkańca przypada w tysiącach; 4. liczba urzędników w insp. skarbu i oddz. należ. — na jednego urzędnika przypada ściągniętych podatków w miljonach mkp.

Izba Skarbowa	ludności tysięcy	podatek miljonów	na 1 mieszkańca tysięcy	liczba urzędnik.	na 1 urzędnika miljonów
Łódzka	2.251	820.520,9	364,5	408	2.036,0
Warszawska	3.048	1,0 2.061,5	335,3	812	1.258,6
Wielkopolska	1.974	381.765,1	193,4	393	971,4
Krakowska	1.990	256.674,4	129,0	321	799,6
Kielecka	2 536	296.416,8	116,9	287	1.032,8
Pomorska	939	104.963,3	111,8	210	499,8
Białostocka	1.303	120.472,2	92 5	238	506,2
Lwowska	5.495	478 655,7	87,1	1.471	52 .2
Wileńska	984	81.886 8	83.2	90	909,9
Lubelska	2.058	156.496,5	75,0	285	549,1
Wołyńska	1.438	76.885,4	53,5	154	499,3
Poleska	1.702	89.759.4	52,7	179	501,4
Ogółem	25.748	3,897.560,3	151,4	5.031	8.774,7

Ceny ziemiopłodów

Warszawa, 20 lutego. Na rynku zbożowym utrzymuje się w dalszym ciągu słaba tendencja; duża podaż przy małem zapotrzebowaniu. W dniu dzisiejszym w obrotach pozagiełdowych notowano za 100 kg loco wagon stacja załadowania (w promieniu od 100—150 kilometrów od Warszawy), w miljonach mkp.: pszenica 38, żyto 22, jęczmień 23, owies 23, rzepak 65, makuchy lniane 29, rzepakowe 25, otręby pszenne 14, żytnie 11. — Mąka za 1 kg franko Warszawa w tys. mkp.: pszenna 50 prc. 800, żytnia 50 prc. 550, 70 prc. 450. — Wskutek mrozów dowozu ziemniaków nie było.

Lwów, 20 lutego. Giełda licznie odwiedzana, ogólny obrót 65 tonn, tranzakcje żytem, owsem i jęczmieniem, naogół silna podaż żyta i owsa po cenach znacznie niższych, zainteresowanie dla dobrej pszenicy, tendencja wybitnie zniżkowa, usposobienie słabe. Notowano w miljonach mkp.: pszenica 34.5—36, żyto 20—21, jęczmień brow. 20—21, przemiałowy 18—19, owies 20.5—21.5, — mąka pszenna 40 prc. „0" 82, 55 prc. „1" 62, 70 prc. „4" 43, żytnia 60 prc. „0" 56, 70 prc. „1" 48, otręby pszenne 11, żytnie 10. — Z wyjątkiem żyta, owsa i jęczmienia przemiałowego ceny szacunkowe.

Poznań, 20 lutego. — W miljonach mkp.: Żyto 17.5—19.5, pszenica 28—33, jęczmień zwyczajny 18, browarniany 19—21, owies 19.5—21.5, mąka żytnia 70 prc. z workiem 34—36, pszenna 65 prc. z workiem 56—60, ospa żytnia 12, pszenna 14, wyka 18—20, peluszka 20—22, groch polny 20—26. Victoria 48—53, seradela 16—18, łubin niebieski i żółty 14—18, koniczyna czerwona 120—210, biała 240—360, słoma żytnia luźna 3.1—3.5, prasowana 6—6.5, siano luźne 6—6.5, prasowane 10—12. — Usposobienie spokojne, sytuacja na rynku bez zmiany.

Ceny złota i srebra

Kraków, dnia 21 lutego. W dniu dzisiejszym **płaciła P. K. K. P. za gram złota 6,080.500, za gram srebra 173.800.**

Monety złote: Korona austrjacka 1,853.000. Monety Unji łacińskiej 1,765.000. Dolar 9.150.000. Funt szterling 44.523.000. Gulden holenderski 3,677.000. Korona skandynawska 2,451.000, Marka niemiecka 2,179.000. Rubel 4,707.000 m. Dukat 20,916.000. Kor. kanadyjskie —.—

Monety srebrne: Korona austrjacka 725.000. Monety Unji łacińskiej 725.000, Gulden austrjacki 1,931.000, Gulden holenderski 1,642.000, Szylling 909.000, Dolar 4.180.000, Korona skandynawska 1,042.000, Rubel 327.000, Marka niem. 869,000. Kor. kanad. —.—.

GIEŁDA KRAKOWSKA

Kraków, 21 lutego 1924

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek	
	dziś	20/II.
P. T. H. I—V.	1575—1350	1650—1600
„Impex"	85—75	84—80
„Pharma" (B. Jaworaicki)	2050—2000	2100—2050
Bracia Rolniccy I i II em.	500—475	475—450
„Polski Glob"		
C. Hartwig, Poznań		
Żegluga Polska	425—365	430
Zieleniewski I—IV em.	43300—41000	44¾—44000
Warsz. Parowozy I—III em.	1800 1700	1900—1800
Cegielski, Poznań I—IX	2525—2373	2630—2425
„Potęga" Tow. huty żel.		
„Lem es"		
„Trzebinia" I—IV em.	3000—2700	2950—2830
„Pocisk"	5000	5000
Automotor		
Portland-Cem. Szczakowa		
Górka	630 0 62000	72000—67000
Siersza	23500—2 500	2350 2 000
Tepege	11000—10500	11300—11000
Polska Nafta	1800—1700	1900—1825
Oikos	18000	180 0
„Pokucie" Naft. S.A. I em.	1450	1700—1600
Pezet	800—700	
Strug	6150—6000	66 0
Syndykat Kosz. Kraków	700	800
Tłuszcze Trzebinia	15300	17000—16000
„Krakus"	5000—4500	5500

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek	
	dziś	20 II.
Porcelana Ćmielów	6650—6500	7750—7200
Fabr. cukr. w Chodorowie	18250 17000	20500—19250
Elektr. Siersza I—IV em.	1300—1250	1500—1450
Zakłady przem. „Ryugraf"	1100	1400
S. W. Niemojowski	1900	2100—1950
Fabr. kap. w Myślenicach		
Bank Przemysłowy I-VIII	2050—1900	2050 2000
Bank Hipoteczny	3000	
Bank Małopolski		2550
Ziemski Bank Kredyt.	1300 1150	1800 1300
Powszechny Bank Kredyt.		400
Akc. Bank Związkowy I-IX		
Bank Komercjalny I—IV	550—500	550—500
Bank Kred. w Warszawie		
Bank Zw. Spółek Zarob.		23000
Bank Zachodni	9500	
Rohn Zieliński		
A. Piasecki		4400 4200
„Agrochemja"		
„Teropol"		875
„Polski Lloyd"		
„Kabel"		
Gazy		
Garbarnia		
Chybie	36750—32000	39500 30000
Orthwein i Karasiński		
Azot	1550	1650

Kraków, 21 lutego. — **Na giełdzie efektów tendencja** w dalszym ciągu silnie zniżkowa. Na zebraniu panowała cisza, spowodowana zupełnym brakiem zleceń kupna a nawet niemożnością wykonania zleceń sprzedaży.

Z ogólnego nastroju jest widocznem, że zastój w efektach zanosi się na dłuższy okres czasu. — Świadczyłyby o tem również niezwykle niskie kursa na ultimo marca. Uwagę zwrócił dzisiaj niezwykle silny spadek Chodorowa, który skończył kursem 17½ mil.

Na giełdzie pieniężnej lekka zniżka kursów. Również tutaj odbija się silna podaż ze strony banków.

AKCJE NA POGIEŁDZIE.

Jaworzno drobne 90.000 —91.000, po 25 sztuk 83,000—85.000, Gazy wschodnie 60,000, Len 3,900, Węglówki 165—152, Glorja 1000.

WALUTY I DEWIZY W OBROTACH BANKOWYCH

Waluty: Dolary 9,320, liry włoskie 395.

Czeki: Nowy Jork 9,340—9,325, Zurych 1619, Londyn 40,225, Praga 269, Paryż 388.

GIEŁDA WARSZAWSKA

Warszawa, 21 lutego. **(Cyfry w tysiącach):**

Bank Handlowy 26—25—25.250.
Bank dla Handlu i Przem. 5.400—5.600.
Bank Kredytowy 1.650—1.750—1.700.
Bank Polski Handl. w Poznaniu 7.800—8—7.850.
Bank Polski przem. we Lwowie 2—1.950—2.000.
Bank Zachodni 9—8—8.250.
Bank Zw. Sp. Zar. w Pozn. 22—20—20.500.
Kijewski i Scholtze 13—16—15.500.
Cukrownia Chodorów 21.500—19.500—20.000.
Cukrownia Czersk 2.800—2.350—2,525.
Warsz. Tow. F. Cukru 16.500—17.250—17.000.
Warsz. T. Kop. Węgla I. 19.100, II. 19.500, III. 20.500 IV. 21.250, dr. 23.500.
H. Cegielski w Poznaniu 2.750—2.700.
Lilpop, Rau i S-ka 2.800—2.900—2.850.
Modrzejewskie zakl. 46—44.500—45.000, dr. 47.000.
Norblin, Br. Buch i W. 2.750, dr. 4—3.700.
Ostrowieckie zakl. 37—35.500—36.000.
Rohn, Zieliński i Ska 1.900—2.000.
Fitzner 29.500—29.000.
Starachowice 15—15.250—15.275.
Ursus 5.200—5.100—5.000.
Pocisk 5.400—5.250—5.300.
Parowóz 1.900—1.800—1.875.
L. Zieleniewski 47.000.
Zawiercie 1,230—1,070—1,260.000.
Żyrardów 1,350—1,425—1,400.000
War. Tow. Transp. i Żegl. 550.
Polbal 250.
Spiess i Syn 4.300—4.000.
Ćmielów 7.400—7.000.
Elektryczność 7.800—7.450.
Spirytus 7.500, II. 8.000, dr. 9.000.
Polska Nafta 2.000.
Bracia Nobel 5.400—5.050—5.200.
Siła i Światło 2.860—2.650—2.675.
Eksp. Soli Potasowych 28—30.000.
Michałów 2.900—2.950.

Warszawska giełda pieniężna

Warszawa, 21 lutego. **(Cyfry w tysiącach). Nowy Jork 9,350—9,300, Londyn 40,350—39,950—40,100, Paryż 391—386, Wiedeń 132.10—131, Praga 271—266 i pół, Włochy 403—399 i pół, Belgia 326 do 321 i cztery szóste, Szwajcarja 1,618—1,609, Frank złoty 1,802, bony złote 1,350—1,400, miljonówka 750, pożyczka złota 13,800, pożyczka dolarowa 5,800—5,875—5,825. Tendencja bez zmiany.**

Dzisiejsza giełda w Zurychu

Zurych, 21 lutego, otwarcie giełdy. Nowy Jork 5.78. Londyn 24.88. Paryż 24.10. Wiedeń 81 1/4. Praga 16.75. Włochy 24.82. Belgja 20.10. Budapeszt —.—. Helsingfors —.—. Sofja 445. Holan. 215 1/8. Christjanja 76.50 Kopenhaga 91. Stokholm 154. Hiszpanja 73.50. Bukareszt 327 1/2. Berlin 127 3/4. Belgrad 7.30. Konstantynopol —. Medjolan —.—. Bruksela —.—.

Dzisiejsza giełda wiedeńska

Wiedeń, 21 lutego. Notowania oficjalne.

Bank Małopolski 19.500.
Gal. Bank Hipot. 20,800.
Kolej Północna 1,670.000.
Cement Szczakowa 1,310.000.
Prager Eisen 2,010,000.
Siersza Zakłady Górnicze 194,000.
Silesia 65,000.
Zieleniewski 354.000.
Fanto 3,410.000.
Gal. Karpaty 453.000.
Gal. Nafta 550,000.
Lumen 57,900.
Schodnica 1,115,000.
Rakszawa 114,000.
Alpine Montan 679,000.
Huta Poldi 734,000.
Iriag 305,000.
Mraźnica 185.000.
Tepege 92,000.

Życie gospodarcze

(r) **PRODUKCJA ANGIELSKICH KOPALNI WĘGLA.** W 1923 r. kopalnie węgla w Anglji wydobyły 277.415.000 ton węgla. W porównaniu z 1922 r. produkcja wzrosła o 25,560.900 ton, lecz nie dosięgła jeszcze produkcji przedwojennej.

(r) **PRODUKCJA WĘGLA W NIEMCZECH** w roku 1923 wynosiła 55 miljonów ton węgla kamiennego wobec 130 miljonów w 1922 r. 136 miljonów, w 1921 roku i 154.300.000 ton w 1913 r. Obecna wydajność pracy górnika w Niemczech wynosi zaledwie 39.8—33.9 prc. przedwojennej wydajności. Niedobór węglowy zmuszone są Niemcy pokrywać importem, który wzrósł w porównaniu z 1922 r. o blisko 100 prc. z ogólnej ilości importowanego węgla wypada na węgiel angielski 52 prc. i na polski 27 pr. Ponadto węgiel sprowadzały Niemcy w 1923 r. ze Stanów Zjednoczonych, Czech i Holandji.

EKSPLOATACJA ANGIELSKICH KOPALŃ WĘGLA (Mor). Wydajność angielskich kopalń węgla w r. 1923 osiągnęła stan produkcji przedwojennej.

Ostatnie telegramy

z 21 lutego 1924

Dawna większość parlamentu wobec Grabskiego

Warszawa, (tel. wł.). Nominacja generała Sikorskiego na ministra spraw wojskowych wywołała dużą konsternację wśród tych klubów sejmowych, które tworzyły dawną większość narodową, inne mi słowy, obaliły rząd generała Sikorskiego. Na tem tle w klubach tych odbywają się od 2 dni posiedzenia.

Z. L. N. i klub Dubanowicza przeprowadziły dyskusję w tym kierunku, aby nie obalać ministra Sikorskiego obecnie, gdyż mogłoby to spowodować upadek całego gabinetu, a wówczas stronnictwa te musiałyby wziąć wobec opinji odpowiedzialność za sanację skarbu. Dlatego też zdecydowały zachować wolną rękę wobec rządu Grabskiego w ten sposób, aby nie pomagać mu do utrzymania się. Znaną jest również uchwała klubu „Piasta", która również zapadła wczoraj, a w myśl której postanowiono zachować wobec gabinetu Grabskiego większą niż dotychczas rezerwę. Piastowcom chodzi nietylko o nominację gen. Sikorskiego, ale również o stanowisko premiera Grabskiego wobec nominacji na stanowiskach administracyjnych.

Zniesienie ograniczeń narodowościowych

Warszawa, (tel. wł.). Sejmowa komisja prawnicza uchwaliła dzisiaj wezwać Rząd, aby w przeciągu dni czternastu wygotował projekt ustawy znoszącej wszelkie ograniczenia narodowościowe, wprowadzone swojego czasu przez zaborców. — Uchwalono również wybrać podkomisję dla zbadania tej sprawy.

Albert Thomas w Warszawie

Warszawa, (tel. własny). Przybyły dzisiaj rano do Warszawy dyrektor międzynarodowego biura pracy pan Albert Thomas zamieszkał jako gość Rządu polskiego w apartamentach Prezydjum Rady ministrów. Pan Thomas o godzinie 11 przed południem złożył wizytę premjerowi Grabskiemu. — O godzinie 4 i pół będzie przyjęty na audjencji przez pana Prezydenta Rzeczypospolitej. Wieczorem minister pracy wydaje obiad na cześć gościa.

Ostatnie wiadomości gospodarcze

WOLNE SKŁADY P. T. H. NA DĄBIU. (Mor) W myśl przepisów obowiązujących w Polsce, towary, sprowadzone z zagranicy powinny być w ciągu 6 dni zgłoszone, a następnie w ciągu 3 dni powinny być załatwione opłaty cłowe. Celem ułatwienia obrotów handlowych z zagranicą powstały w Krakowie na Dąbiu „Wolne Składy" Tow. Akc., powołane do życia przez Polskie Towarzystwo Handlowe. Założenie tych składów ma wielkie znaczenie dla handlu zagranicznego. Towar, znajdujący się w magazynach wolnych składów może być w ciągu 6 miesięcy sukcesywnie, także częściowo spłacane. Zamagazynowane w woln. składzie towary mogą być w ciągu 6 mies. nieoclone i z powrotem zwrócone nadawcy lub dysponowane do in. krajów zagranicę. Składy są nowocześnie urządzone, złożone z suchych magazynów i dobrych piwnic z własnymi torami dojazdowymi.

EKSPORT NAFTY POLSKIEJ wynosił w październiku z. r. 2.324 wagonów i znacznie zmalał w porównaniu z miesiącem wrześniem, kiedy to wywieziono 3.138 wagonów. Wywiezionych zostało do Czech 114.640 cetnarów metrycznych, do Niemiec 30.741, do Austrji 37.069, do Gdańska 23.906, Szwajcarji 9.765, do Węgier 11.100 i t. d.

ZNIŻKA CEN SPIRYTUSU W CZECHOSŁOWACJI. (r) Cena spirytusu denaturowanego zniżoną została z K. cz. 450 na 400 za hektolitr.

(r) **PROJEKT WPROWADZENIA CŁA EKSPORTOWEGO OD CUKRU W CZECHCH.** Rząd czeski ma wnieść do parlamentu projekt ustawy wprowadzający cło eksportowe od cukru w wysokości koron czeskich 25 za kwintal.

POKRYCIE POŻYCZKI LIGI NARODÓW DLA AUSTRJI. (r). Ostatnia pożyczka dla Austrji udzielona pod egidą Ligi Narodów subskrybowaną została w kwocie 585 miljonów złotych koron. Z powyższej sumy udział Anglji w subskrypcji wynosił 243 miljony koron złotych, Stanów Zjednoczonych 105 miljonów, Czechosłowacji 80 miljonów, Francji 41 miljonów, Włoch 39 miljonów, Szwajcarji 16 miljonów, Belgji 5 miljonów i Holandji 4 miljony. Ponadto Szwajcarja udzieliła Austrji kredytu w wysokości 20 miljonów koron złotych i Hiszpanja w kwocie 26 miljonów koron złotych.

(r) **WYNIK ŻNIW W AUSTRJI W 1923 R.** Według statystyki austrjackiego ministerstwa rolnictwa, zbiory w 1923 r. znacznie wzrosły w porównaniu z 1922. Zbiór pszenicy wzrósł o 382.050 q (18.9 procent), żyta o 519.280 q (15 procent), jęczmienia o 414.120 q (34 procent), kartofli o 163.640 q (50 procent)

Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada

MEBLE

SYPIALNIE
JADALNIE
GABINETY
SALONY

poleca 90

PEBEDE

Szpitalna L. 7.

Telefon 234.

Potrzeba

chłopców i kobiet

do roznoszenia gazet. Zgłaszać się w Administracji „Kurjera Wieczornego", Dunajewskiego 5

ABAŻURY do lamp elektr., gaz. i naft., gotowe i na zamówienie artystycznie wykonane

Lampy elektryczne biurowe — wiszące, salonowe — najtaniej.

Wytwórnia:

Inż. A. JASTRZĘBSKIEGO

Sławkowska 30 I. p. TELEFON Nr. 2048.

ZAWIADOMIENIE.

„ZIARNO"

MŁYN WALCOWY S. A.

w Podgórzu—Zabłociu.

ZAWIADAMIA

228

że w ostatnich dniach uruchomiony został **pszenny oddział** młyna, tak że obecnie wymiela się mąkę **żytnią i pszenną** najprzedniejszej jakości. Sprzedaż wagonowa i częściowa. — Zamienia się żyto, pszenicę na mąkę. — Najnowsze urządzenie jako ostatni wyraz techniki pozwala na wymiał mąki najpiękniejszej i najlepszego gatunku, otrąb żytnich i pszennych. — Własny tor przemysłowy. — Telefon 1115. Telefon 1115.

OBUWIE krajowe i zagraniczne

w najnowszych modelach i fasonach po cenach konkurencyjnych poleca Firma

„PICCADILLY"

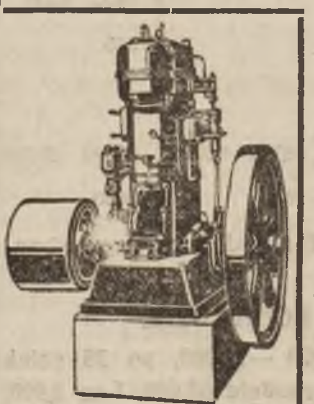
Kraków, Karmelicka 9, vis a vis „Bagateli".

Wózki dziecięce odnawia precyzyjnie, gumy obciąga na poczekaniu. Kupuje stare wózki. Piechowicz, Kraków, Mikołajska 7

318

Przy użyciu motoru ropnego systemu

WHITEHEAD

o sile 25 HP kosztuje 1 HP na godzinę 0·16 franka waloryzacyjnego, uwzględniając 25% odsetek i 4-ro roczną amortyzację inwestowanego kapitału. Motorów ropnych tego systemu o sile od 6 do 120 HP fabrykacji wiedeńskiej dostarcza jedynie ze swego składu w Krakowie 200

TOWARZYSTWO BUDOWY MOTORÓW S. A.

AUSTRO-DAIMLER

ul. Gertrudy 2. — Tel 4393 i 3434.

25% taniej wykonywa 212

ZAKŁAD KRAWIECTWA DAMSKIEGO I MĘSKIEGO

J. GAJDA

KRAKÓW, DĘBNIKI RYNEK 9.

Stale na składzie wielki wybór materjałów.

Żądać wszędzie Kurjera Wieczornego

Dla Panów Dla Panów

Specjalność! 226

Szlifiernia brzytew oraz wielki wybór brzytew, scyzorykow i maszynek do włosów na składzie

MYSZKOWSKI,

Kraków, ul. Dietlowska 46.

MASKI na bale reduty.

Równie najlepszą rozrywką dla dzieci są maski, przedstawiające śmieszne karykatury djabłów, zwierząt i wiele innych. 182

WIKTOR WANDERER

Kraków, ul. Szewska 21.

NA RATY!!

Ubrania frakowe, smokingowe, marynarkowe, płaszcze, kostjumy damskie, według miary, z własnej lub dostarczonej materji poleca Józef KUMALA, Kraków, Szczepańska 11. Pierwszorzędne siły fachowe. Ceny przystępne. 151

Krochmal Hoffmanna z „Kotkiem"

ryżowy i sztywnik 202

Oliwę jadalną, znanej z dobroci i marki „VENUS" w blaszankach po 5 kg. Keksy Bahlsena „Leibniz-Keks", Sardynki i inne towary zamorskie, Farbę i ultramarynę.

Wszelkie papiery pakowe, drukowe, piśmienne i tektury

poleca tylko hurtownie

Dom Handlowy DAWID RETTIG

Kraków, ulica św. Gertrudy L. 6. — Telefony: 405 i 3438.

POLSKIE ZAKŁADY GARBARSKIE

SPÓŁKA AKCYJNA

KRAKÓW-LUDWINÓW

TELEFON: Kraków 2155.
TELEGRAMY: Garbarnia-Kraków.

SKÓRY PODESZWOWE

FILJA: WARSZAWA, UL. LWOWSKA 6.

ZASTĘPSTWA:
LWÓW: KAZIMIERZOWSKA 15.
WIEDEŃ III.: STROHGASSE 13.
HAMBURG: RATHAUSMARKT 5.

Biuro Spedycyjne „PRZEWÓZ"

I PRZEDSIĘBIORSTWO DOWOZOWE KOLEI PAŃSTWOWYCH

Spółka z ogr. odpow.

ZAŁOŻONE PRZEZ CENTR. ORGANIZACJE ROLNICZE

KRAKÓW, DŁUGA 31. — TELEF. 3063

załatwia wszelkie rodzaju czynności spedycyjne i przewozowe, umiejętne przewożenie mebli we własnych wozach meblowych tak w miejscu jak i koleją do wszystkich miast.

WŁASNE MAGAZYNY, ZAPRZĘGI. — CENY NAJNIŻSZE.

Rękawiczki, Pończochy, Skarpetki i Trykotaże

poleca najtaniej firma

H. Lichtig w Krakowie, Grodzka 71.

TELEFON 1484. — POD WAWELEM — TELEFON 1484.

FABRYKA

w Podgórzu, Wielicka L. 26.

TELEFON 4476. TELEFON 4476.

Odpowiedzialny redaktor: Bolesław Raczyński. — Wydawnictwo „Kurjera Wieczornego". Z Drukarni Ludowej w Krakowie. (Telefon 1310)